

OLGU BİLDİRİSİ

Geçici Kına Dövmesine Bağlı Kontakt Dermatit: Dört Olgu Sunumu

Uzm. Dr. Atiye Oğrum,¹ Uzm. Dr. Arzu Karataş Toğral,² Doç. Dr. Hatice Meral Ekşioğlu³

¹Tokat Devlet Hastanesi, Deri ve Zührevi Hastalıkları Kliniği, Tokat

²Keçiören Meslek Hastalıkları Hastanesi, Deri ve Zührevi Hastalıkları Kliniği, Ankara

³Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Deri ve Zührevi Hastalıkları Kliniği, Ankara

Yazışma Adresi: Dr. Atiye Oğrum, Tokat Devlet Hastanesi Deri ve Zührevi Hastalıkları Kliniği, Tokat. E-posta: aogrum@yahoo.com

Özet

Geçici Kına Dövmesine Bağlı Kontakt Dermatit: Dört Olgu Sunumu

Kına, Lawsonia inermis isimli bitkinin yapraklarından elde edilen yeşilimsi bir tozdur. Geçici kına dövmesi, özellikle genç popülasyonda olmak üzere, giderek popüler hale gelmektedir. Kınaya karşı allerjik ve iritan reaksiyonlar seyrek görülür. Dövmeyle ilişkili olarak bildirilen kontakt dermatitlerin çoğunluğuna, siyahımsı renk elde etmek için bazen kınaya katılan para-fenilendiamin sebep olur. Burada geçici kına dövmesine karşı allerjik kontakt dermatit gelişen üç adolesan ve bir yetişkin olguyu sunduk.

Anahtar Kelimeler: Allerjik kontakt dermatit, geçici kına dövmesi, kına

Abstract

Allergic Contact Dermatitis From Temporary Henna Tattoo: A Report of Four Cases

Henna is a greenish powder made from the leaves of plants named Lawsonia inermis. Temporary henna tattoos are becoming popular, especially among teenagers. Allergic and irritant reactions to henna are rare. Para-phenylenediamine, which is sometimes added to obtain a blackish henna, causes the majority of contact dermatitis reported with tattoos. We described allergic contact dermatitis due to temporary henna tattoos in three adolescents and an adult.

Keywords: Allergic contact dermatitis, temporary henna tattoos, henna

Giriş

Geçici kına dövmesi, Türkiye'de son dönemde, özellikle gençler arasında, oldukça popüler hale gelmiştir. Kına esas olarak Lawsonia inermis adlı bitkiden elde edilmektedir. Deriye temasla oluşturduğu renk turuncu-kırmızıdır. Aromatik bir amin türevi olan para-fenilendiaminin (PFD) saf kınanın içine katılması yoluyla siyah renkli, deriden hızla emilen bir bileşik elde edilir. Saf kına maddesine karşı allerjik reaksiyonlar çok nadirken, PFD'ye karşı allerjik reaksiyon sık görülmektedir. Burada geçici kına dövmesine bağlı allerjik kontakt dermatit geliştiren dört olgu sunulmuştur.

Olgu

Bir yıllık süre zarfında, 4 erkek hasta vücutlarının çeşitli bölgelerine yaptırıldıkları geçici kına dövmesi sonrası aynı alanda gelişen kızarıklık ve kaşıntı şikayetiyle dermatoloji kliniğine başvurdu. Hastalar 16-26 yaş aralığında olup, hiçbirinde atopi öyküsü ve daha önce kına dövmesi yaptırma hikayesi yoktu. Dermatolojik muayenede, bir hastanın sol kol proksimalinde (**Resim 1**), diğerinin sol önkol ve kolda (**Resim 2**), diğer iki hastanın ise sağ (**Resim 3**) ve sol önko-

lunda (**Resim 4**) kına dövmesi alanlarında çeşitli şekillerde eritemli, keskin sınırlı, endüre plaklar mevcuttu. İşlem sonrası eritem ve endürasyon gelişim süresi 5-10 gün olarak bildirildi. Mevcut bulgularla kontakt dermatit düşünülen hastalara Avrupa Standart Yama Testi Serisi ile yapılan yama testinde PFD'ye karşı (++) reaksiyon saptandı. Hastalara topikal orta güçlü kortikosteroid ve oral antihistaminik tedavileri uygulandı. Bir hastada postinflamatuvar hiperpigmentasyon kalmak üzere tamamında lezyonlar 4-6 hafta içerisinde geriledi.

Tartışma

Etken maddesi Lawsonia inermis bitkisi olan kına maddesi yaklaşık 9000 yıldır kullanılmaktadır. Çoğu kültürde kadınların süslenmek amacıyla kullandığı kınanın içine PFD katılmasıyla elde edilen boya, son yıllarda oldukça yaygınlaşan "geçici dövme" uygulamalarında kullanılmaktadır. PFD maddesi aslında turuncu olan kınanın renginin siyaha dönüştürülmesi ve boyanın deriden emiliminin hızlandırılması için kullanılmaktadır.

Geçici kına dışında saç ve kürk boyları ile fotoğrafılıkta da PFD kullanılmaktadır. Kısa süreli yük-

Resim 1. Sol kol dış yüzünde keskin sınırlı eritemli endüre plak

Resim 2. Sol önkol ve kolda keskin sınırlı eritemli endüre plaklar

Resim 3. Sağ önkolda keskin sınırlı eritemli endüre plaklar

Resim 4. Sol önkol posteriorda sınırları dövme ile uyumlu değişik şekillerde eritemli ve keskin sınırlı plaklar

sek doz PFD maruziyetinde, gözde yanma ve sulanma, astım, gastrit, renal yetmezlik, vertigo, tremor ve konvülsiyon gözlenebilirken, uzun süreli maruziyette ekzamatöz kontakt dermatit tablosu görülebilir (1, 2). Kınaya allerjik reaksiyon oldukça nadirken, PFD oldukça potent bir duyarlandırıcıdır. Allerjik kontakt dermatitte kesin tanı deri yama testiyle konulmakta olup, PFD Avrupa Standart Seri Yama Testinde yer alan bir ajandır (3, 4, 5). Geçici kına dövme uygulamalarının sıklığı 1990'ların başlarından itibaren arttıkça bu uygulama ile ilişkilendirilmiş allerjik kontakt dermatit bildirimlerinde de dünya genelinde ve Türkiye'de artış gözlenmiştir (6, 7, 8, 9). PFD'ye karşı allerji sadece genç ve erişkin popülasyonun problemi değil, aynı zamanda çocuklar için de problem teşkil etmektedir. Ülkemizden Önder ve Adışen'in 2-16 yaş arası 360 çocuk hasta üzerinde yaptığı çalışmada PFD yama testinde po-

zitiflik gözlenen ikinci ajan olarak bildirilmiştir (10). Allerjik kontakt dermatit tablolarında ilk kez karşılaşılan antijene maruziyetle reaksiyon oluşumu arasında geçen süre genelde 7-10 gün iken, geçici kına uygulamalarında bu sürenin 3-5 güne kadar kısaldığı gözlenmiştir (11). Periyodun kısalığının sebebine yönelik hipotezlerden biri, kişilerin daha önce PFD'ye duyarlanmış olması, bir diğeri ise boyaya katılan bitkisel yağların muhtemel bir irritasyon ve sensitizasyonudur. Bununla birlikte sunulan 4 olgunun da mesleki ya da bireysel öykülerinde bilinen PFD içeren maddelerle teması saptanmadı. Geçici kına uygulamasına bağlı gelişen dermatit tabloları topikal steroid tedavisine iyi yanıt verir, bununla birlikte rezidüel pigmentasyon izlenen vakalar da vardır. Mevcut 4 olgu da topikal steroid ve oral antihistaminik tedavisinden fayda görmüş ve bir ol-

guda lezyonlar rezidüel pigmentasyon bırakmak üzere tamamında lezyonlar tedaviyle gerilemiştir.

Sonuç olarak, geçici kına dövmesi ile kontakt dermatit gelişimi günümüzde giderek yaygınlaşan bir durumdur. Başvuran hastaların yaş grupları değerlendirildiğinde, çoğunluğunun çocuk ve gençlerden oluştuğu görülmektedir. Bu tabloyla başvuran hastalara tedavi sonrası yama testi uygulanması ve PFD duyarlanması saptanırsa bu bireylere kişisel uygulamalar (saç boyama) ve meslek seçimi (fotoğrafçılık, kuaförlük vb.) konusunda rehberlik edilmesinde faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Kaynaklar

1. Deleo VA. P-phenylenediamine. *Dermatitis* 2006; 17: 53-55.
2. Jovanovic DL, Slavkovic-Jovanovic MR. Allergic contact dermatitis from temporary henna tattoo. *J Dermatol* 2009; 36: 63-65.
3. Chung WH, Wang CM, Hong HS. Allergic contact dermatitis to temporary tattoos with positive paraphenylenediamine reactions: Report of Four Cases. *Int J Dermatol* 2001; 40: 754-756.
4. Lyon MJ, Shaw JC, Linder JL. Allergic contact dermatitis reaction to henna. *Arch Dermatol* 2000; 136: 124-125.
5. Önder M: Allerjik kontakt dermatitler. *Türkderm* 2009; 43: 3-9.
6. Brancaccio R, Brown L, Chang Y, Fogelman J, Mafong E, Cohen D. Identification and quantification of paraphenylenediamine in a temporary black henna tattoo. *Am J Contact Dermat* 2002; 13: 15-18.
7. Pegaz J, Criado P, Criado R, Vasconcellos C, Pires M. Allergic contact dermatitis to temporary tattoo by paraphenylenediamine. *J Investig Allergol Clin Immunol* 2002; 12: 62-64.
8. Önder M: Temporary holiday tattoos may cause lifelong allergic contact dermatitis when henna is mixed with PPD. *J Cosm Dermatol* 2004; 2: 126-130.
9. Karaca S, Kulac M. Geçici kına dövmesine bağlı allerjik kontakt dermatit. *T Klin J Dermatol* 2008; 18: 138-140.
10. Önder M, Adisen E. Patch test results in a Turkish paediatric population. *Contact Dermatitis* 2008; 58: 63-65.
11. Rietschel RL, Fowler JF Jr. The pathogenesis of allergic contact hypersensitivity. *Fisher's Contact Dermatitis*. Ed. Rietschel RL, Fowler JF Jr. 4. Baskı. Baltimore, Williams & Wilkins, 1-10.